

ΥΠΟ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ
Η ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ
ΕΠΑΡΚΕΙΑ
ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Με ποια κριτήρια θα δώσει η Τράπεζα της Ελλάδος τα 28 δισ.

Μονόδρομος τώρα η
ένταξη στο πακέτο πλην...

Της Νένας Μαλλιάρη

Ο προβληματισμός για την κεφαλαιακή διάρθρωση των ελληνικών τραπεζών, σε συνδυασμό με τον «πορτοκαλί συναγερμό» για την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, σπρώχνει τις τράπεζες στην οριστική αποδοχή του Σχεδίου Στήριξης. Με σημαντικά ανοίγματα σε αγορές υψηλού κινδύνου εκτός Ελλάδος, αυξημένο κόστος για την άντληση ρευστότητας και εμφανή απροθυμία να περιορίσουν τα κέρδη τους, οι τράπεζες - η κάθε μία σε διαφορετικό βαθμό - βρίσκονται σε αδυναμία να ενισχύσουν μόνες τους τα κεφάλαιά τους. Αυτό τις αφήνει εκτεθειμένες στην πιθανότητα του «χειρότερου σεναρίου» για την επαύριον στις αγορές.

Στην οχύρωσή τους αποσκοπεί το σχέδιο της κυβέρνησης, που έχει ταυτόχρονο βασικό στόχο να διοχετεύσει ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα, την οποία εν συνεχεία οι τράπεζες θα πρέπει να κατευθύνουν με τη μορφή φθηνών χρηματοδοτήσεων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Γύρω από το σκηνικό αυτό κινούνται οι έντονες διεργασίες για τη συμμετοχή των τραπεζών στο πακέτο των 28 δισ. ευρώ, στο οποίο εκτιμάται ότι τελικώς θα προστρέξουν όλες οι τράπεζες, «εκτός και αν έχουν έδρα την Κύπρο ή την αρωγή ξένης μητρικής», όπως αναφέρουν στελέχη της αγοράς.

Όσο για την κατανομή του πακέτου, πληροφορίες αναφέρουν ότι η «μοιρασιά» θα γίνει με βάση την ανάγκη κεφαλαίων Tier I κάθε τράπεζας, το άνοιγμα τους σε αγορές εκτός Ελλάδος (Βαλκάνια, κ.λπ.), το μερίδιό τους στην αγορά και την ποιότητα του χαρτοφυλακίου τους.

Ο δείκτης κεφαλαίων Tier I, ο οποίος δείχνει πόσο καλά είναι τα κεφάλαια που έχει μία τράπεζα για

να αντισταθμίσει μελλοντικούς κινδύνους, αποτελεί στην παρούσα φάση την πρώτηστη ανησυχία για την υγεία και τη μελλοντική ανθεκτικότητα των ελληνικών τραπεζών.

Αν και τα επίπεδα του συγκεκριμένου δείκτη κρίνονται ικανοποιητικά σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, εν τούτοις δεν μπορεί να παραγνωριστεί το γεγονός ότι η ανάπτυξη των ελληνικών τραπεζών, και δη στις αυξημένου κινδύνου περιοχές της ΝΑ Ευρώπης και Μεσογείου, έχει γίνει με αυξημένη χρήση κεφαλαίων χαμηλότερης ποιότητας.

Όπως αναφέρει στον ET·f ο δρ Νικ. Γεωργικόπουλος, ο οποίος πραγματοποιεί έρευνα για την κεφαλαιακή διάρθρωση των ελληνικών τραπεζών υπό την καθοδήγηση του καθηγητή Ν. Χριστοφίδη από το Imperial College London, είναι σημαντικό να εξεταστεί κατά πόσον οι τράπεζες χρησιμοποιούν, εκτός των καλύτερης ποιότητας κεφαλαίων (Upper Tier I), υβριδικούς τίτλους και υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης στην κεφαλαιακή τους διάρθρωση για τους κινδύνους που εμπεριέχονται στο χαρτοφυλάκιό τους.

«Μία τάση μεγαλύτερης χρήσης υβριδικών κεφαλαίων και ιδιαίτερα υποχρεώσεων μειωμένης εξασφάλισης θα είχε ως αποτέλεσμα την αδυναμία των τραπεζών να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους με καλύτερης ποιότητας κεφάλαια και η οποία ενδεχομένως θα υπονόμει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα», αναφέρει.

Όπως λέει, την τριετία 2005-2007 ο λόγος των υβριδικών κεφαλαίων που αναγνωρίζονται ως Lower Tier I κεφάλαια παρουσιάζει μείωση ως προς το σύνολο των Tier I κεφαλαίων. Για το α' εξάμηνο 2008 διαφαίνεται τάση αύξησης των υβριδικών κεφαλαίων που αναγνωρίζονται ως Tier I (το α' εξάμηνο 2008 ήταν 16,1% από 15,3% το 2007).

Διαχρονική μείωση

Όσο για την εξέλιξη των υποχρεώσεων μειωμένης εξασφάλισης, παρατηρείται ελαφρά διαχρονική μείωση του λόγου των κεφαλαίων αυτών ως προς το σύνολο των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων (το α' εξάμηνο 2008 ήταν



Συγκεκριμένες δεσμεύσεις από τις τράπεζες για την παροχή φθηνών δανείων σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις ζητεί η Τράπεζα της Ελλάδος. ΑΓΓΕΛΟΣ ΡΑΣΣΙΑΣ

» Το γεγονός ότι
στήριξαν την ανάπτυξή
τους σε περιοχές
αυξημένου ρίσκου
τις εκθέτει σε
μεγάλους κινδύνους

19% έναντι 19,5% το 2007). Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος των υποχρεώσεων μειωμένης εξασφάλισης είναι ορισμένου χρόνου, δηλ. υπάγεται στην κατηγορία Lower Tier II (χαμηλότερη βαθμίδα ποιότητας) και μόνο ένα πολύ μικρό μέρος του υπάγεται στην κατηγορία Upper Tier II (σχετικά καλύτερης ποιότητας).

Αναφορικά με τους βασικούς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, ο κ. Γεωργικόπουλος αναφέρει ότι ο γενικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας σε ενοποιημένη βάση για όλες τις ελληνικές εισηγμένες εμπορικές τράπεζες παρουσίασε πτωτική τάση από το 2005 μέχρι σήμερα και ανήλθε το α' εξάμηνο 2008 σε

10,4% έναντι 11,2% το 2007. Η ίδια τάση παρατηρείται και στο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας με βασικά ίδια κεφάλαια (Tier I) και ανήλθε το α' εξάμηνο 2008 σε 8,6% έναντι 9,1% το 2007.

Σημειώνεται ότι και οι δύο δείκτες παραμένουν σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τους ελάχιστους απαιτούμενους από το κανονιστικό πλαίσιο της Βασιλείας II, ωστόσο είναι θεμιτή η περαιτέρω θωράκιση των ελληνικών τραπεζών με δεδομένη την ανάπτυξή τους και στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου.

nmalliara@e-tipos.com

Περιμένουν bonus 30 εκατ. ευρώ πριν... μπουν στο πακέτο

Τι θα «μοιραστεί» φέτος
το top management
των τραπεζών

Και από την παράμετρο των bonus και των stock options των μεγαλοστελεχών των τραπεζών κρίνεται η συμμετοχή των τραπεζών στο πακέτο στήριξης των 28 δισ. ευρώ.

Η παράταση του χρονικού σημείου αποδοχής της ένταξης των τραπεζών στο σχέδιο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία της 1ης Φεβρουαρίου 2009 συνδέεται με το γεγονός ότι οι ηγεσίες των τραπεζών δεν θα ήθελαν με τίποτα να διακυβεύσουν τις υψηλές πρόσθετες αμοιβές από προσυμφωνημέ-

να bonus και stock options. Για τον ίδιο λόγο οι τραπεζίτες επιδιώκουν πάση θυσία να κλείσουν τη χρήση έχοντας επιτύχει τους στόχους που είχαν θέσει για την κερδοφορία των τραπεζών.

Όπως υπολογίζουν στελέχη της αγοράς, τα ποσά αυτά στο σύνολό τους για το top management των ελληνικών τραπεζών ξεπερνούν τα 30 εκατ. ευρώ.

Μόνο πέρυσι, αναφέρουν χαρακτηριστικά, τα ποσά από bonus και stock options για την Εθνική Τράπεζα διαμορφώθηκαν στα 20-25 εκατ. ευρώ και για την Τράπεζα Πειραιώς γύρω στα 10 εκατ. ευρώ.

Οι απολαβές μέσω bonus και stock options αφορούν τη διοικη-

τική κορυφή των τραπεζών, αλλά εξαπλώνονται και σε μεσαία στελέχη με διευθυντικές θέσεις και συνδέονται με την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.

Η απονομή των επιπλέον αυτών αμοιβών γίνεται σε ετήσια βάση, αν και οι περισσότεροι οργανισμοί διαμορφώνουν το ύψος τους με βάση μια μικτή στόχευση, που έχει να κάνει με στόχους έτους, διετίας και τριετίας.

Δικαίωμα βέτο

Με βάση το σχέδιο Αλογοσκούφη για τη στήριξη των τραπεζών, όσες λάβουν βοήθεια από το πακέτο των 28 δισ. ευρώ θα πρέπει να αποδεχτούν κατάργηση των bonus κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σχεδι-

ου και παρέμβαση του εκπροσώπου του Δημοσίου, με δικαίωμα βέτο, στον καθορισμό των αμοιβών των ανώτατων στελεχών.

Για τις τράπεζες που θα συμμετάσχουν στο σχέδιο οι αποδοχές των ανώτατων στελεχών, του προέδρου, του διευθύνοντος συμβούλου, των γενικών διευθυντών, των αναπληρωτών γενικών διευθυντών και των μελών του διοικητικού συμβουλίου, δεν μπορούν να ξεπερνούν το σύνολο των αποδοχών του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Σημειώνεται ότι αντίστοιχα προβλέπονται και στις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε., καθώς και στη Μ. Βρετανία, όπου μάλιστα ο ίδιος ο πρόεδρος της Τράπεζας της Αγγλί-

ας, αν και δεν ήταν υποχρεωμένος, παραιτήθηκε του δικαιώματος οποιωνδήποτε επιπλέον αμοιβών πέραν του βασικού του μισθού.

Στις ΗΠΑ η κατάργηση των bonus εφαρμόστηκε προ 3-4 μηνών. Μάλιστα, χρηματοπιστωτικοί κολοσσοί που δέχτηκαν «ενέσεις» ρευστότητας από τη FED χρωστούν στα στελέχη τους περισσότερα από 40 δισ. δολάρια σε ειδικές συνταξιοδοτικές παροχές και αναδρομικές αμοιβές, μεταξύ των οποίων και bonus για προηγούμενα έτη. Σύμφωνα με έρευνα της «Wall Street Journal», η Goldman Sachs χρωστά στα στελέχη της 11,8 δισ. δολάρια, η JP Morgan Chase 8,5 δισ. δολάρια και η Morgan Stanley 10-12 δισ. δολάρια.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΩΜΟΠΟΥΛΟΣΥποδιοικητής της
Τραπέζης της Ελλάδος

«Τα επιτόκια θα είναι αναμφίβολα υψηλότερα από ό,τι στο παρελθόν»

Σημειώνει ότι τα μέτρα για τις τράπεζες είναι «ευρωπαϊκά» και όχι ελληνικά και εξηγεί στον ET.f ότι η Ελλάδα κινδύνευε με «έξοδο» κεφαλαίων, αν δεν ακολουθούσε τις άλλες κυβερνήσεις

Του Γιάννη Αγγέλη

Οι ελληνικές τράπεζες δηλώνουν σε κάθε ευκαιρία ότι διαθέτουν επάρκεια κεφαλαίων. Γιατί τότε θα πρέπει να ενισχυθούν με άλλα 28 δισ. ευρώ;

Προσέξτε, η απόφαση των αρχηγών-κρατών της Ε.Ε. είναι να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί από την πιστωτική κρίση σε μία κοινή κατεύθυνση και να διασφαλιστούν όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Αυτό έπρεπε να γίνει με συνθήκες και όρους ισοτιμίας σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. και αυτό έγινε.

Αν δεν προχωρούσε αυτή η απόφαση και ένα κράτος, παραδείγματος χάριν η Γαλλία, η Ισπανία ή οποιοδήποτε άλλο κράτος στην Ε.Ε., έπαιρνε μέτρα διασφάλισης των τραπεζών χωρίς να γίνει το ίδιο στην Ελλάδα, τότε πολλά κεφάλαια θα μπορούσαν να φύγουν από εδώ και να μετακινηθούν προς τις χώρες αυτές και να δημιουργηθούν πολύ σοβαρά προβλήματα στην οικονομία μας. Αλλωστε αν προσέξετε τα αντίστοιχα σχέδια στήριξης που έχουν κατατεθεί και από τις άλλες κυβερνήσεις, θα δείτε ότι είναι ελάχιστες οι διαφορές στα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί από χώρα σε χώρα. Το βασικό στοιχείο είναι ότι όλες οι χώρες πρέπει να παρέχουν την ίδια εγγύηση, ώστε να μην έχουμε έξοδο κεφαλαίων από τη μία χώρα στην άλλη.

Με τα στοιχεία του Σεπτεμβρίου που έχουμε στη διάθεσή μας, οι ελληνικές τράπεζες έχουν υψηλό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας. Έχουν αυτό που λέμε «βασικό κεφάλαιο» (Tier 1) σε υψηλό επίπεδο σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες.

Αν είναι έτσι, τότε γιατί χρειαζόταν το κεφάλαιο των 5 δισ. ευρώ για την αγορά «προνομιακών» μετοχών για την κεφαλαιακή ενίσχυσή τους;

Αυτή είναι η κατάσταση σήμερα, αλλά αν θέλουμε να δώσουμε στους μεγάλους καταθέτες -που μπορούν να μετακινήσουν τις καταθέσεις τους με ένα τηλέφωνο εκτός Ελλάδος- τις ίδιες διασφαλίσεις που δίνουν οι άλλες χώρες, τότε πρέπει να εφαρμόσουμε τα μέτρα που έχουν αναγγελθεί στο σύνολό τους. Αλλωστε, με τον τρόπο αυτό επιβεβαιώνουμε ότι αν παραστεί ανάγκη, το κράτος θα είναι εκεί και θα στηρίξει την τράπεζα ώστε να μην υπάρξει κανένα πρόβλημα.

Πάντως, το γεγονός ότι έχουν ικανοποιητική κεφαλαιακή επάρκεια σήμερα δεν σημαίνει ότι έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν και το 2009 να παρέχουν σε υψηλούς ρυθμούς δάνεια σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά, όπως έκαναν μέχρι τώρα. Κι αυτό γιατί κάθε τράπεζα προσπαθεί πλέον να εξυγιάνει το χαρτοφυλάκιό της, να αποκτήσει ένα πρόσθετο μαξιλάρι κεφαλαίων γιατί φοβάται ότι η κρίση αυτή μπορεί να επεκταθεί. Για να φτιάξουν αυτό το μαξιλάρι πρέπει να μειώσουν την παροχή των δανεί-



ΙΩΝ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ/ΝΙΚΟΣ

ων σε σχέση με τις καταθέσεις τους, πράγμα που σημαίνει ότι επιχειρήσεις και νοικοκυριά θα βρεθούν σε πολύ δύσκολη θέση.

Αυτός είναι ο δεύτερος ουσιαστικός λόγος για τη λήψη των μέτρων που έχουν ανακοινωθεί. Με άλλα λόγια, πρέπει αφενός να δείξουμε στους καταθέτες, και ιδιαίτερα στους μεγαλοκαταθέτες, όπως π.χ. οι εφοπλιστές οι οποίοι έχουν φέρει στην Ελλάδα μεγάλο μέρος των κεφαλαίων τους, ότι δεν έχουν λόγο να φύγουν και αφετέρου να διασφαλίσουμε ότι οι τράπεζες θα συνεχίσουν να χορηγούν δάνεια προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά.

Ναι, αλλά δίνουν πολύ λιγότερα δάνεια και με πολύ υψηλότερα επιτόκια...

Πράγματι, το 2009 οι τράπεζες θα

πρέπει να περιορίσουν πολύ τις δανειοδοτήσεις τους. Όμως με τα μέτρα αυτά προσπαθούμε να εξασφαλίσουμε ότι θα συνεχιστεί η δανειοδότηση προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Οι τράπεζες οπωσδήποτε θα αξιολογούν το δανειολήπτη πολύ αυστηρότερα από ό,τι στο παρελθόν. Αυτό σημαίνει ότι ο δανεισμός θα συνεχίσει αλλά όχι με το ρυθμό του 20-30% των προηγούμενων ετών. Το θέμα είναι να μην περιοριστεί σε σημείο που να στραγγαλίσει την οικονομία.

Πώς θα διασφαλιστεί ότι τα κεφάλαια αυτά θα διοχετευθούν στην οικονομία, έστω και με ακριβότερα δάνεια;

Το κράτος θα παρακολουθεί αν τα κεφάλαια που θα διαθέσει στο τραπεζικό σύστημα θα διοχετεύονται

στην οικονομία. Δεν θα μπορούν, για παράδειγμα, οι τράπεζες να τα χρησιμοποιούν για να επεκτείνονται στο εξωτερικό, όπως γινόταν μέχρι τώρα, όπου οι τράπεζες έπαιρναν κεφάλαια από την Ελλάδα και τα χρησιμοποιούσαν για να επεκτείνουν τα δίκτυά τους στην Αίγυπτο, στην Τουρκία, στην Πολωνία, στα Βαλκάνια. Αυτό σταματά. Θα πρέπει, δηλαδή, να τα χρησιμοποιήσουν στην εγχώρια οικονομία.

Με τόσο υψηλά επιτόκια είναι αμφίβολο αν οι δανειολήπτες θα μπορούν να αντέξουν τα δάνεια αυτά.

Τα επιτόκια θα είναι αναμφίβολα υψηλότερα από ό,τι στο παρελθόν. Η αλήθεια είναι ότι είχαμε συνηθίσει σε χαμηλά επιτόκια. Τα διατραπεζικά επιτόκια όμως έχουν πλέον αυξηθεί σημαντικά στην ευρωζώνη. Επιπλέον, επειδή οι ελληνικές τράπεζες δεν είναι στην πρώτη κατηγορία των μεγάλων ευρωπαϊκών τραπεζών, τα επιτόκια που πληρώνουν για να δανειστούν από τις μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες είναι υψηλότερα από εκείνα της διεθνούς διατραπεζικής αγοράς. Παράλληλα, βλέπετε ότι πολλοί καταθέτες μεταφέρουν τα χρήματά τους σε προθεσμιακές καταθέσεις με 5% και 6%, πράγμα που σημαίνει ότι το κόστος των κεφαλαίων αυτών για τις τράπεζες είναι πολύ υψηλό όταν το μεταφέρουν στις χορηγήσεις δανείων. Το κόστος αυτό οι τράπεζες το μεταφέρουν στους δανειολήπτες.

Η ΤτΕ εμφανίζεται να αναλαμβάνει το ρόλο του τοποτηρητή της κυβέρνησης για την εφαρμογή του πακέτου των 28 δισ. ευρώ.

Η ΤτΕ παρακολουθούσε την κατάσταση των τραπεζών κάθε τρεις μήνες. Τώρα πλέον παρακολουθούμε συνεχώς τις εξελίξεις σε όλες τις τράπεζες ώστε να διασφαλίσουμε σε κάθε περίπτωση τη σταθερότητα του συστήματος που εγγυάται τις καταθέσεις. Με τα σημερινά δεδομένα, μπορούμε να πούμε ότι οι ελληνικές τράπεζες είναι σε καλή κατάσταση και η εφαρμογή των μέτρων δίνει τη δυνατότητα να διατηρηθεί αυτή η σταθερότητα και στο μέλλον.

Δηλαδή το κομμάτι του σχεδίου που αφορά τα 5 δισ. δεν είναι το βασικό κομμάτι του πακέτου;

Οχι για μας δεν είναι το βασικό. Θωρακίζει όμως τις τράπεζες σε περίπτωση ανάγκης και δείχνει ότι οπωσδήποτε το κράτος, όπως έγινε στην Γερμανία και τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη θα στηρίξει όλο το τραπεζικό σύστημα. Για να φαίνεται ότι αυτό δεν είναι μόνο λόγια, βάζει και τα απαιτούμενα κεφάλαια.

jaggelis@e-tipos.com

» ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Γεννήθηκε στην Πάτρα
Ημερομηνία 1937

■ ΔΙΑΤΕΛΕΙ από το 1994 υποδιοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος.

■ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ της ΤτΕ στην Economic and Financial Committee.

■ ΕΧΕΙ ΕΡΓΑΣΤΕΙ στον ΟΟΣΑ και στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

■ ΣΠΟΥΔΕΣ στο London School of Economics και Université de Paris 1.